

Jaarverslag Agenda Weerbaar Noord-Holland 2023

Inhoud

Weerbaarheid vergroten binnen Noord-Holland	3
Actielijn 1 Eigen weerbaarheid	5
Signaalkaarten	6
Training agressie en geweld	7
Meldpunt	8
Integriteit	9
Actielijn 2 Eigen beleidskracht	10
Bibob	11
Actielijn 3 Lokale weerbaarheid	12
Regionale samenwerking	13
Quickscan ambtelijke weerbaarheid	14
Vakantieparken	15
Toepassing Wet Bibob door gemeenten	17
Weerbaarheid gemeenteraadsleden	18
Wat hebben we niet gedaan?	19
Financiën	20

Weerbaarheid vergroten binnen Noord-Holland

JAARVERSLAG 2023

Voor u ligt het jaarverslag van de Agenda Weerbaar Noord-Holland. Dit jaarverslag geeft inzicht in de actielijnen waaraan is gewerkt, de projecten en activiteiten die in 2023 zijn uitgevoerd en de behaalde effecten en resultaten. Dit hebben we gedaan door intern samen te werken met diverse sectoren en extern samen te werken met de 3 Regionale Informatie en Expertise Centra (RIEC's), gemeenten en diverse andere publieke en private partners.

WAT ER AAN VOORAF GING

In september 2018 is gestart met het project Versterking Kwaliteit & Integriteit Lokaal Bestuur vanuit de wens van Provinciale Staten om een bijdrage te leveren aan het weerbaarder maken van het Noord-Hollands lokaal bestuur en de gezamenlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. Deze wens kwam voort uit de groeiende urgentie en besef dat ook overheden kwetsbaar zijn voor ondermijning. De opzet de opzet van het project was om al doende uit te vinden hoe de provincie zo effectief mogelijk kon bijdragen. Dit project is vervolgens doorontwikkeld naar de Agenda Weerbaar Noord-Holland waarmee in 2020 is gestart.

We hebben sinds die tijd gezien dat er sprake is van een toename van ondermijnende criminaliteit. Als reactie daarop is er behoefte aan meer inzet op de vergroting van de weerbaarheid daartegen. Daarbij kunnen weerbaarheid en integriteit niet los van elkaar worden gezien. Niet-integer handelen is één van de grootste kwetsbaarheden voor een organisatie die weerbaar wil zijn. Omdat overheden op diverse fronten kwetsbaar zijn, en niet alleen vanuit criminele hoek, is het van belang dat het (on)gemerkt en (on)bedoeld faciliteren van kwaadwillenden wordt voorkomen. Dit vroeg om een breder weerbaarheidsprogramma waardoor de Agenda Weerbaar Noord-Holland de afgelopen jaren is doorontwikkeld met een sterkere samenhang tussen de verschillende onderdelen. De Agenda werk beleidsbepalend én draagt zorg voor uitvoering daarvan. Dit brede weerbaarheidsprogramma richt zich naast weerbaarheid tegen ondermijning van de eigen organisatie én gemeenten ook op (ambtelijke en bestuurlijke) integriteit en toepassing van de wet Bibob. Daarnaast zijn er raakvlakken met andere ontwikkelingen in de organisatie op het gebied van veiligheid (agressie en geweld), fraudebestrijding en cybersecurity. Dit betekent dat er vanuit verschillende sectoren wordt ingezet op de uitvoering van dit beleid.

Omdat er zowel intern als extern wordt bijgedragen aan weerbaarheid versterken de verschillende pijlers elkaar: leerpunten voortvloeiend uit ondersteuning van gemeenten worden in de eigen organisatie ingezet en andersom.

In 2023 is een nieuw college aangetreden, dat ook het belang van een weerbare provincie erkent. Het coalitieakkoord “Verbindend Vooruit” bevat de ambitie het weerbaarheidsprogramma voort te zetten en stelt middelen ter beschikking om hier ook na 2023 invulling aan te geven.

Wat hebben we gedaan in 2023?

ACTIELIJN 1 EIGEN WEERBAARHEID

De focus van deze actielijn ligt op het vergroten van de weerbaarheid van de provinciale organisatie. Deze lijn richt zich op het creëren van een brede bewustwording van potentiële kwetsbaarheden die inherent zijn aan het provinciale werk. De kwetsbaarheid ontstaat omdat er sprake is van menselijk handelen en mensen zijn te beïnvloeden. De meest kwetsbare processen van ons werk zijn de processen waar criminelen belang hebben bij de besluiten, informatie en/of financiële middelen. Denk daarbij aan subsidieverlening, vergunningverlening, aanbestedingen, vastgoedtransacties, sponsoring, toezicht en handhaving. Een weerbare overheid herkent en erkent de kwetsbaarheden over de hele organisatie. Hierdoor wordt voorkomen dat onze dienstverlening en bevoegdheden worden misbruikt. Om dit te realiseren, is het cruciaal dat alle medewerkers zich bewust zijn van zowel algemene kwetsbaarheden als die specifiek gerelateerd zijn aan ondermijning.

Medewerkers en bestuurders worden ook geconfronteerd met niet-strafbare intimidatie en agressie. Dergelijke intimidatie kan leiden tot verandering van gedrag, wisselen van functie of sector of zelfs het nemen van ontslag. In sommige gevallen maken getroffen organisaties en personen als gevolg hiervan zelfs de afweging of zij vasthouden aan een besluit, of dat ze de eiser maar gelijk geven.

Dit om eindeloze procedures te voorkomen. Echter, hiermee komt wel de integriteit van de organisatie en de medewerker op het spel te staan. De provincie is zich hiervan bewust en zet zich middels het vergroten van de weerbaarheid in om dit te voorkomen.

ACTIVITEITEN

Om bewustzijn en betrokkenheid te stimuleren onder medewerkers, bestuurders én volksvertegenwoordigers is het essentieel dat zij een goed begrip ontwikkelen van integriteit, ondermijning, de potentiële (fraude)risico's en de rol die de provincie speelt in de aanpak ervan. In 2023 lag de focus op actualisatie c.q. ontwikkeling van beleidsstukken, regelingen, protocollen, processen en bijbehorende beheersmaatregelen. Deze stukken stellen de kaders en bieden een handelingsperspectief waar ook de komende jaren mee gewerkt kan worden. Deze "harde kant" moet eerst op orde zijn voordat gestart kan worden met verdere uitrol in de organisatie.

SIGNAALKAARTEN

Een weerbare overheid herkent en erkent haar kwetsbaarheden in de volle breedte van de organisatie. De aanpak van ondermijning, maar ook van fraude en misbruik- en oneigenlijk gebruik, begint bij het kennen én herkennen van signalen. Daarom is het belangrijk om medewerkers hierin te trainen.

RESULTATEN EN EFFECTEN

Op basis de al eerder opgestelde frauderisicoanalyse en gesprekken met proceseigenaren is voor 11 sectoren waar kwetsbare processen en functies voorkomen een signaalkaart opgesteld. De signaalkaarten zijn een hulpmiddel om verdiepende gesprekken aan te gaan met een bepaalde afdeling of domein. Het doel is om medewerkers te stimuleren dat zij binnen de provinciale organisatie en in de dienstverlening de juiste signalen herkennen en erkennen. Daarnaast willen we bereiken dat medewerkers ook daadwerkelijk iets gaan doen met de signalen die ze oppikken en waar nodig de juiste barrières opwerpen. Per signaalkaart zijn voorbeelden van signalen, raakvlakken, aandachtspunten en praktijkvoorbeelden benoemd.

TRAINING AGRESSIE EN GEWELD VOOR STATENLEDEN

Er is een toename van agressie tegen- en intimidatie van politieke ambtsdragers. Uit onderzoek blijkt dat bijna de helft (49%) van de decentrale politieke ambtsdragers in Nederland zoals burgemeesters, waterschapbestuurders en Statenleden hier weleens mee te maken heeft (gehad). Helaas maken ook Noord-Hollandse Statenleden vervelende situaties mee. Voor een goede inwerking van nieuwe Statenleden, maar ook meer ervaren Statenleden is het belangrijk het groeiende agressieprobleem te adresseren, hen te trainen op weerbaarheid, het herkennen van ongewenste situaties, en waar zij in voorkomende gevallen terecht kunnen.

RESULTATEN EN EFFECTEN

Voor de Statenleden is een speciale training georganiseerd waarbij ze konden oefenen met en reflecteren op verschillende situaties die zij in hun dagelijks werk kunnen meemaken zoals kritiek, emotie en agressie. De training had een constructieve insteek en draagt vooral bij aan bewustwording zowel bij de Statenleden als bij de organisatie. Tevens is een toelichting gegeven op het meldprotocol en de steun die men kan verwachten van de organisatie.

MELDPUNT

Binnen de organisatie was er sprake van verschillende kanalen waar medewerkers melding konden doen van bijvoorbeeld integriteitsschendingen, agressie en geweld of ondermijningssignalen. Hierdoor was het voor medewerkers soms onduidelijk of onbekend wat zij waar konden melden. Bovendien was er door deze werkwijze onvoldoende zicht op wat zich in de organisatie afspeelt. Daarnaast was er sprake van veranderende wetgeving en beleid. Al met al een goede reden om het meldproces onder de loep te nemen. Met als doel het creëren van:

- eenduidigheid;
- een verbeterde samenwerking tussen functionarissen die met meldingen te maken hebben;
- beter zicht op wat er in de organisatie gebeurt;
- aanpassingen van bestaande regelingen en wetgeving;
- een lagere melddrempel voor medewerkers.

RESULTATEN EN EFFECTEN

In 2023 is een ontwerp voor een nieuw op te richten Meldpunt ontwikkeld. Dit ontwerp is tot stand gekomen in afstemming met de relevante sleutelfiguren in de organisatie (de vertrouwenspersonen, ARBO-coördinator en HRM), zodat werkzaamheden goed op elkaar aansluiten. Het ontwerp dient als basis voor de technische realisatie en organisatorische implementatie van het Meldpunt. Het wordt begin 2024 aangeboden aan de directie. In de loop van 2024 wordt het Meldpunt geïmplementeerd.

Een cruciale impuls voor het oprichten van het Meldpunt is de recente invoering van de Wet bescherming klokkenluiders, die een intern meldpunt vereist ter bescherming van klokkenluiders. Echter, het ontwerp gaat verder dan de wettelijke voorschriften en omvat diverse typen meldingen zodat een integrale aanpak geborgd wordt.

De doelen van het Meldpunt zijn zorgdragen voor een laagdrempelige en makkelijk vindbare meldmethode voor medewerkers, en daarnaast overzicht creëren in het soort en aantal meldingen dat jaarlijks gedaan wordt. Op deze manier kan de organisatie indien nodig ook flexibel inspelen op mogelijke (toekomstige) trends.

Medewerkers kunnen na implementatie met de volgende typen meldingen terecht bij het Meldpunt:

- Meldingen van integriteitsschendingen (misstanden, onregelmatigheden, overige integriteitsschendingen)
- Meldingen van criminele beïnvloeding
- Meldingen van ondermijnende criminaliteit
- Meldingen van ongewenst gedrag
- Seksuele intimidatie
- Onveilige situaties op het werk
- Agressie en geweld gepleegd door externen.

INTEGRITEIT

Integer handelen is een basisvoorwaarde voor een weerbare organisatie. Om te zorgen voor een brede borging van integriteit is structurele aandacht nodig voor dit onderwerp. Om integer te kunnen handelen moeten medewerkers weten wat er door de provincie met 'integer handelen' bedoeld wordt, daarvoor hebben ze een kader nodig (gedragscode). Integriteit en integer handelen, zijn door de jaren heen een maatschappelijk onderwerp gebleken waarover de mening verschuift. Deze ontwikkeling vormt samen met de groeiende maatschappelijke- en media-aandacht een belangrijke context voor de gedragscode van de provincie en voor integer handelen binnen de provincie Noord-Holland.

RESULTATEN EN EFFECTEN

Alle nieuwe medewerkers krijgen een workshop integriteit. Deze workshop wordt verzorgd in samenwerking met de vertrouwenspersonen. Op deze manier weten nieuwe medewerkers direct bij wie zij in de toekomst terecht kunnen met vragen over integriteit en integer handelen. In deze workshop benadrukken we het belang en de noodzaak van integriteit op een positieve manier en maken we de deelnemers bekend met wat integer handelen wel/niet kan zijn. Ook leren deelnemers door het gezamenlijk praten over (vaak actuele) integriteitscasuïstiek dat er meestal verschillende kanten aan een kwestie zitten en dat verschillende medewerkers hier verschillend over denken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van interactieve methoden om de dialoog te bevorderen. Door deze werkwijze proberen we inzicht te geven in potentiële integriteitsrisico's binnen

het werkgebied van de provincie. In 2023 zijn er 11 workshops georganiseerd en in totaal 275 medewerkers getraind.

Naast workshops aan nieuwe medewerkers, worden ook workshops gegeven aan bestaande teams. Tijdens deze workshops wordt eveneens veel gewerkt met actuele casuïstiek via dezelfde interactieve werkwijze als tijdens de introductiebijeenkomsten. Dit gebeurde 6 keer in 2023 en heeft zo'n 150 medewerkers bereikt. Op verzoek worden ook workshops en bijeenkomsten op maat verzorgd, bijvoorbeeld wanneer binnen een team een integriteitskwestie speelt of heeft gespeeld.

Afgelopen jaar is er ook een nieuwe gedragscode ontwikkeld die begin 2024 aan de directie wordt aangeboden. In de loop van 2024 wordt deze gedeeld met alle medewerkers. Onderdeel van de nieuwe gedragscode is de melding- en registratie van nevenfuncties en financiële belangen.

In 2023 is tot slot een integriteitstafel georganiseerd en zijn regelmatig integriteitsdilemma's op intranet geplaatst die voor alle medewerkers toegankelijk zijn en leiden tot interactieve discussies.

De coördinator integriteit en adviseur integriteit worden na workshops, bijeenkomsten en berichten over integriteit en integer handelen steeds vaker door medewerkers bevraagd over (mogelijke) integriteitsdilemma's. Ook wordt gemerkt dat medewerkers hen in algemene zin goed weten te vinden. Dat gaat via mail, telefoon en gewoon aanspreken.

ACTIELIJN 2 EIGEN BELEIDSKRACHT

Als provincie willen we actief bijdragen aan het bestrijden van ondermijning en het versterken van de weerbaarheid van onze samenleving. Dit doen we door het vertalen van het ondermijningsvraagstuk in onze provinciale opgaven in de verschillende beleidsvelden. De kern van deze lijn dat binnen het reeds bestaande beleid ook vaker een 'ondermijningsbril' opgezet wordt.

De actielijn eigen beleidskracht vormt de schakel tussen de interne weerbaarheid en de lokale weerbaarheid. "Je gaat het pas zien als je het door hebt". Een Cruijffiaanse uitspraak die ook van toepassing is op ondermijning. Een effectieve aanpak van ondermijning en pogingen tot beïnvloeding begint bij het kunnen herkennen van signalen en het vergroten van de bewustwording van medewerkers en bestuurders. Dit verhoogt de weerbaarheid van de eigen organisatie én stelt medewerkers in staat een ondermijningsbril op te zetten bij het werken aan provinciale opgaven en het ondersteunen van gemeenten.

BIBOB

Onderzoek op grond van de wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) is een belangrijk preventief bestuursrechtelijk instrument om te voorkomen dat de overheid onbedoeld criminaliteit faciliteert. Zo kan een vergunning door kwaadwillenden worden misbruikt voor het benutten van crimineel vermogen of het plegen van strafbare feiten, of een subsidie die verstrekt wordt aan een corrupte organisatie leiden tot het ongewild faciliteren van illegale praktijken. Bij een Bibob-onderzoek wordt onder andere gekeken naar het integriteitsverleden van rechtspersonen en natuurlijke personen én hun zakelijke omgeving en naar de herkomst van financiële stromen. Hierbij kan naast informatie van de betrokkene zelf, ook informatie uit openbare bronnen en informatie van justitie, politie en de Belastingdienst worden betrokken. Als er op basis van het eigen onderzoek twijfels bestaan kan een uitgebreider Bibob-onderzoek worden uitgevoerd door het Landelijk Bureau Bibob, onderdeel bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Zij adviseren dan over de mate van gevaar dat een beschikking of overeenkomst zal worden gebruikt voor het plegen van strafbare feiten of voor het investeren van wederrechtelijk verkregen voordeel.

Op basis van de uitkomst van een Bibob-onderzoek kan besloten worden geen vergunning te verlenen, een vergunning in te trekken, geen subsidie te verlenen of verleend subsidiegeld terug te vorderen. Ook is het mogelijk om het geconstateerde gevaar weg te nemen door het verbinden van extra voorschriften aan een beschikking. Ook bij het verkopen van provinciaal vastgoed en bij bepaalde aanbestedingen kan een Bibob-toets worden uitgevoerd naar de gegadigde(n) in die procedure.

RESULTATEN EN EFFECTEN

De eenheid SBA (screening en bewakingsaanpak) onderzoekt de integriteit van partners van de provincie Noord-Holland. Het gaat om ontvangers van subsidies, aanvragers en houders van vergunningen, kopers van provinciaal vastgoed en winnaars van aanbestedingen. Het risico dat deze partners de samenwerking met de provincie misbruiken voor het plegen van strafbare feiten, zoals witwassen en milieucriminaliteit, wordt hierdoor geminimaliseerd.

In 2023 zijn door de Eenheid SBA 142 Bibob-onderzoeken uitgevoerd, waarvan 13 voor de provincies Utrecht en Flevoland. De onderzoeken betreffen omgevingsvergunningen, subsidies, aanbestedingen en vastgoedtransacties.

Door de wijziging van de Wet Bibob is het sinds 1 oktober 2022 mogelijk om gebruik te maken van het landelijke Bibob-register en om in het eigen onderzoek informatie uit te wisselen met andere overheden. Ook zijn de onderzoeksmogelijkheden uitgebreid. Sindsdien is het Bibob-register gebruikt ten behoeve van het eigen onderzoek en is met andere overheden informatie uitgewisseld. Hiermee wordt een waterbedeffect voorkomen en werken overheden samen om de Wet Bibob nog slagvaardiger in te zetten.

De Eenheid SBA werkt daarnaast nauw samen en neemt deel aan overleggen met de RIEC's, het Openbaar Ministerie, de politie en de Belastingdienst. Binnen RIEC-verband ondersteunt de provincie in samenwerking met het betrokken RIEC de Noord-Hollandse gemeenten bij de uitvoering van de Wet Bibob.

ACTIELIJN 3 LOKALE WEERBAARHEID

Niet alleen de provincie is kwetsbaar voor ondermijning, gemeenten zijn dat ook. Binnen deze lijn wil de provincie gemeenten ondersteunen bij het versterken van hun weerbaarheid. De rol die de provincie daarbij inneemt, is die van facilitator, regisseur en aanjager.

Ondersteuning en een eventuele financiële bijdrage is niet structureel maar moet projecten en gemeenten helpen om van de kant te komen. Belangrijke criteria zijn dat de uitkomsten het lokale niveau overstijgen en uitgerold kunnen worden naar andere gemeenten in Noord-Holland. Ons doel is dat gemeenten over een aantal jaar zelfstandig voldoende weerbaar zijn in hun verdediging en aanval tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

REGIONALE SAMENWERKING

De aanpak van ondermijning en het vergroten van de weerbaarheid is niet alleen een lokaal, maar ook een regionaal en bovenregionaal vraagstuk. Samenwerking leidt tot een betere informatiepositie en voorkomt dat malafide bedrijven of personen makkelijk hun activiteiten kunnen verplaatsen naar buurgemeenten. Daarom stimuleert en faciliteert de provincie regionale samenwerking.

RESULTATEN EN EFFECTEN

In 2023 geeft de provincie subsidie verleend voor de tweede fase van het regionale bestuurlijk interventie team (BIT) Gooi- en Vechtstreek en het opstarten van een regionaal Bibob team in de Gooi- en Vechtstreek.

Het Bestuurlijk Interventie Team (BIT) is een interventieteam onder regie van de gemeenten Huizen, Gooise Meren, Blaricum, Laren, Hilversum en Wijdmeren waarbij de aansturing op één centraal punt ligt. Het BIT voert controles uit bij panden en locaties waarvan het sterke vermoeden is dat er sprake is van misstanden. Door als één overheid op te treden.

- neemt de zichtbaarheid van de overheid toe;
- neemt het vertrouwen in de overheid toe;
- worden complexe handhavings- en ondermijningsvraagstukken integraal opgepakt;
- worden daardoor worden grenzen gesteld en barrières opgeworpen voor ondermijning.

De ervaringen die zijn opgedaan zijn gedeeld met andere gemeenten in Noord-Holland met als resultaat dat gemeenten in West-Friesland ook een BIT willen oprichten.

Naast subsidie voor het BIT heeft de provincie ook subsidie verleend voor het oprichten van een Bibob Expert Team (BET) Gooi- en Vechtstreek. De Wet Bibob is een complexe materie die specifieke kennis en de nodige capaciteit vraagt om adequaat te kunnen acteren. De gemeenten in de Gooi en Vechtstreek worstelden met de invulling hiervan vanwege een achterstand in Bibob-kennis en -awareness en een capaciteitsgebrek. Districtelijke samenwerking in de uitvoering van de Wet Bibob, een Bibob Expertiseteam Gooi en Vechtstreek, draagt naar verwachting bij aan de bestuurlijke weerbaarheid tegen ondermijning.

QUICKSCAN AMBTELIJKE WEERBAARHEID

Een weerbare organisatie begint bij inzicht hebben in de mogelijke kwetsbaarheden op het gebied van ondermijning en integriteit. Bijna alle gemeenten in Noord-Holland hebben tussen 2020 en 2022 een weerbaarheidsscan laten uitvoeren. Een weerbaarheidsscan brengt potentiële kwetsbaarheden voor criminele beïnvloeding in beeld en doet op basis daarvan aanbevelingen voor een meer weerbare organisatie.

RESULTATEN EN EFFECTEN

In 2023 heeft één gemeente een weerbaarheidsscan laten uitvoeren. De scan focust op vijf aandachtsgebieden die belangrijk zijn voor een weerbare organisatie:

1. Het risicobewustzijn.
2. De bestuurlijke en beleidsmatige borging.
3. Organisatorische borging ('hard- en soft-controls').
4. De organisatiecultuur.
5. Het feitelijk handelen.

Op basis van de aanbevelingen kan de gemeente een plan van aanpak opstellen en daarmee haar weerbaarheid vergroten.

We willen dat het weerbaarheidsniveau overal even hoog is. Criminelen houden zich niet aan gemeentegrenzen en zoeken steeds naar zwakke plekken. Wanneer één partij druk uitoefent, bestaat het risico dat zij hun heil elders zoeken, het zogenoemde 'waterbedeffect'. Alleen een weerbare overheid kan tegenwicht bieden aan ondermijning. Om te zorgen dat de dijken overal even hoog zijn en even sterk zijn gaan we in 2024 aan de slag met de Noord-Hollandse weerbaarheidsnorm. Hierin spreken we samen met gemeenten de ambities en doelstellingen af om te komen tot een weerbare organisatie.

VAKANTIEPARKEN

Vakantieparken zijn in Noord-Holland een belangrijk onderdeel van de sector verblijfsrecreatie. Jaarlijks zijn er ruim 30 miljoen overnachtingen in de diverse verblijfsaccommodaties in Noord-Holland. Vakantieparken worden echter ook door criminelen gebruikt voor bijvoorbeeld witwassen, drugshandel/-productie, mensenhandel of opslag van gestolen goederen. Dit heeft impact op zowel de veiligheid van werknemers als op de veiligheid van de recreanten. Vooral op de economisch minder vitale parken bestaat het risico op verloedering en het ontstaan van sociale- en veiligheidsproblematiek. Gebleken is dat gemeenten nog onvoldoende zicht hebben op hun vakantieparken doordat hun informatiepositie op dit thema niet op orde is.

RESULTATEN EN EFFECTEN

De Provincie Noord Holland heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de ontwikkeling van verschillende instrumenten voor de gemeenten op het thema vakantieparken zoals de handreiking Informatie gericht handelen vakantieparken Noord-Holland.

Doel van de handreiking is om de informatiepositie van de gemeenten t.a.v. vakantieparken te verbeteren vanuit 4 perspectieven (economie/recreatie, sociaal maatschappelijk, ruimtelijk en veiligheid). Vervolgens kan de gemeente met deze integrale informatiepositie gerichte acties inzetten. Acties die leiden tot een weerbare overheid, ondernemers en ook burgers die betrokken zijn bij een vakantiepark.

In 2023 heeft de provincie gemeenten ondersteuning aangeboden bij het toepassen van de handreiking en het maken van een informatiebeeld. Zes gemeenten hebben hier gebruik van gemaakt.

Voor een goede informatiepositie is het ook van belang dat de Basis Registratie Gebouwen (BAG) op orde is. De provincie heeft acht gemeenten ondersteund bij het actualiseren en aanvullen van hun BAG-registraties.

Meld Misdaad Anoniem (M.) heeft in opdracht van de provincie een media campagne ontwikkeld om meer bewustwording te creëren

over criminele misstanden op vakantieparken en de bijbehorende jachthavens. Meerdere partijen ondersteunen de campagne, zoals: de politie, het RIEC, branchevereniging Hiswa-Recron, EuroParcs NH en het Platvorm Veilig Ondernemen (PVO). De campagneboodschap is verspreid met inzet van elkaar versterkende middelen. Er zijn flyers verstuurd naar diverse basisteams van politie, gemeenten, het PVO en vakantieparken van EuroParcs NH. Door middel van een online campagne is geadverteerd via diverse social mediakanalen en zijn er presentaties gegeven. Tot slot is er een signaalkaart ontwikkeld om mogelijke signalen te kunnen herkennen en getuigen te informeren over de werkwijze van Meld Misdaad Anoniem. Met de advertenties zijn ruim 1 miljoen vertoningen gerealiseerd en circa 688.000 mensen bereikt. In totaal hebben meer dan 5.000 mensen de website bezocht en gereageerd. Dit heeft in een jaar tijd geleid tot 14 M.- meldingen. Opvolging van deze meldingen is in handen van de politie.

Gemeenten hebben met bovenstaande instrumenten de handvatten die zij nodig hebben om zicht te krijgen op wat er speelt op hun vakantieparken. Ondanks de behoefte en het aanbod hebben we gemerkt dat er veel buiten de invloedssfeer van de provincie ligt. Een domein overstijgende werkwijze roept namelijk de vraag op wie er binnen de gemeente van is. Toerisme of OOV, of juist beiden.

TOEPASSING WET BIBOB DOOR GEMEENTEN

We willen dat gemeenten structureel gebruik maken van het Bibob instrument. Dit vraagt om specifieke kennis. In 2020 heeft de provincie onderzoek uitgevoerd naar de toepassing van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) door gemeenten. Uit het onderzoek kwam naar voren dat kennisniveau, capaciteit, ervaring en onvoldoende functie-scheiding knelpunten zijn bij het uitvoeren van Bibob-onderzoek. Dit onderzoek heeft geleid tot een extra ondersteuning van gemeenten door de provincie en de RIEC's. Om de effectiviteit van deze ondersteuning te kunnen achterhalen is het van belang periodiek te monitoren.

RESULTATEN EN EFFECTEN

In 2023 is gestart met een nieuw onderzoek om te toetsen in hoeverre gemeenten de Wet Bibob toepassen en of de ondersteuning van de provincie en RIEC's heeft geleid tot versterking van het gemeentelijke Bibob-beleid. Het onderzoek is in 2024 gereed.

Daarnaast zijn er twee tweedaagse opleidingen tot Bibob-toetser aangeboden met als doel het kennisniveau binnen gemeenten te versterken. Hier was veel belangstelling voor. Naast provinciedewerks hebben ook medewerkers uit achttien gemeenten deelgenomen.

WEERBAARHEID GEMEENTERAADSLEDEN

Voor het vertrouwen in de overheid en de kwaliteit van het openbaar bestuur is integriteit een belangrijk thema. Omdat de overheid werkt met publieke middelen en op veel terreinen een monopolie positie heeft, is aandacht voor integriteit cruciaal. Raadsleden vervullen hierbij een voorbeeldfunctie voor de burgers. We willen gemeentebesturen bewuster maken van integriteits- en ondermijningsrisico's om ze daarmee weerbaarder te maken.

RESULTATEN EN EFFECTEN

In 2023 zijn er zeven workshops georganiseerd voor raadsleden georganiseerd met als doel het versterken van het bewustzijn ten aanzien van weerbaarheid (zowel persoonlijk als van de gemeente), ondermijning en (bestuurlijke en persoonlijke) integriteit. Na de workshops zijn de raadsleden op de hoogte van relevante wet- en regelgeving en hebben ze geleerd om te gaan met integriteitsdilemma's. Ook zijn ze zich beter bewust van de risico's van criminele beïnvloeding en manieren om kwetsbaarheden op dat gebied te verkleinen.

Er was budgettaire ruimte om meer gemeenten te bedienen maar niet alle gemeenten hebben gebruik gemaakt van het aanbod.

Wat hebben we niet gedaan?

INFORMATIEPOSITIE GEMEENTEN VERBETEREN

In 2022 is een rode draden analyse uitgevoerd op basis van de quickscans. Uit deze analyse blijkt dat voor veel gemeenten het op orde hebben van hun informatiepositie een uitdaging is. Informatie is bijvoorbeeld versnipperd aanwezig, meldingen worden niet of niet goed geregistreerd en informatie wordt onvoldoende gedeeld tussen afdelingen. Dit vraagt om inzicht in de principes van datage-dreven werken. We hebben de mogelijke inzet van een informatie-architect naar voorbeeld van provincie Gelderland verkend. In die provincie liep tot zomer 2023 een pilot. Doel van de pilot is om de gezamenlijke gemeenten te ondersteunen bij het informatie gestuurd werken. Dat kan variëren van het opstarten van informatie gestuurd werken tot het door ontwikkelen daarvan, afhankelijk van de uitgangssituatie van elke individuele gemeente. Op dit moment is er onvoldoende capaciteit bij gemeenten om een dergelijke pilot in Noord-Holland uit te voeren.

BEWUSTWORDING GEMEENTEN

We willen dat alle gemeentelijke afdelingen signalen van georganiseerde criminaliteit kunnen waarnemen en melden. Uit de rode draden analyse van de quickscans blijkt dat dit voor veel gemeenten een uitdaging is. Ondermijning zit bij medewerkers openbare orde en veiligheid goed op het netvlies. Andere beleidsterreinen zien echter vaak geen verband met hun werk en ondermijningsrisico's, terwijl die er wel degelijk zijn. Er zijn diverse trainingsinstrumenten en aanbieders beschikbaar op het gebied van ondermijning en weerbaarheid. Maar de informatie hierover is veelal versnipperd aanwezig en sluit niet altijd aan bij de specifieke behoeften van een gemeente. Samen met de drie RIEC's is onderzocht welke trainingen er beschikbaar zijn. De volgende stap is onderzoeken wat de trainingsbehoefte van de verschillende doelgroepen is om op basis hiervan maatwerk trainingen aan te kunnen bieden dan wel te laten ontwikkelen. Dit vraagt meer tijd dan in eerste instantie voorzien. Om deze reden zijn in 2023 alleen Bibob trainingen aangeboden.

Financiën

In 2023 was **€ 233.000,-** euro beschikbaar, bestaande uit **€ 150.000,-** vanuit het coalitieakkoord en **€ 83.000,-** uitgestelde intenties uit 2022. In totaal is **€ 186.762,-** uitgegeven.

COLOFON

UITGAVE

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
www.noord-holland.nl
weerbaar@noord-holland.nl

EINDREDACTIE

Provincie Noord-Holland
Kabinet van de commissaris van de Koning,
Team Weerbaar Noord-Holland

BESTUURLIJK OPDRACHTGEVER:

dhr. A.Th.H. van Dijk, commissaris van de Koning

AMBTELIJK OPDRACHTGEVERS:

mevr. M. van Kuijk, Provinciesecretaris
dhr. A. Dalenoort, Kabinetschef

GRAFISCHE VERZORGING

The Creative Hub
mediaservices@noord-holland.nl

Haarlem 12 februari 2023